

ÖĞRENCİLERİN İLKÖĞRETİM 100 TEMEL ESERİ OKUMA DURUMU

Gökhan ARI*
Alpaslan OKUR**

ÖZET

Okuma sorunu, eğitimdeki temel sorunlardan biridir. Okumamayı sorun olmaktan çıkarıp alışkanlık haline getirmek şarttır. Bu soruna çözüm için çeşitli projeler ve uygulamalar yapılmaktadır. Bunlardan biri de 100 temel eser uygulamasıdır. 100 temel eser uygulaması önce ortaöğretim için (2004) bir liste ile sonra da ilköğretim öğrencileri için (2005) bir liste ile başlandı. Daha sonra tartışmalar başladı, listenin içeriğini ve uygulama şeklini eleştirenler oldu. Fakat bunu öğrencilerin okuyup okumadığına yönelik geniş çaplı bir araştırma yapılmadı. Çünkü liste bazı çevrelerce zorunlu algılsa da tavsiye amaçlı idi. Bu çalışmanın amacı ilköğretim 100 temel eser seçkisindeki kitapların okunma durumunu belirlemektir. Bu amaçla 20 ilde 29 okulda 1978 lise 1 öğrencisine anket uygulanmıştır. Bulgular öğrencilerin ankete verdikleri cevapların frekans (f) ve yüzde (%) değerleri kullanılarak oluşturulmuştur. Araştırma sonuçlarına göre en fazla okunan eserler şunlardır: Pinokyo, Keloğlan Masalları, Dede Korkut Hikâyeleri, Nasreddin Hoca Hikâyeleri, 80 Günde Devr-i Âlem, Alice Harikalar Ülkesinde, Heidi, Peter Pan, La Fontaine'den Seçmeler, Üç Silahşörler, Polyanna. Araştırmaya katılan öğrencilerin cevaplarına göre en fazla okunan eserler ile öğrencilerin zevk alarak ve merak ederek okudukları eserlerin birbirine paralel olduğu gözlenmiştir. En çok okunan çeviri eserlerin roman türünde olduğu, en çok okunan yerli eserlerin masal türünde olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okuma, okuma alışkanlığı, 100 temel eser.

STATE OF STUDENTS READING 100 BASIC LITERARY WORKS

ABSTRACT

Reading problem is one of the main problems in education. That is must problem of reading disabled and make a habit of reading. Various projects and applications carried out to solve this problem. One of these applications is

* Yrd. Doç. Dr., Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesi

** Yrd. Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, alpaslanokur@gmail.com

100 Basic Literary Works. The application was started with a list firstly for high school students (in 2004) and then for elementary school students (in 2005). After the debate began, criticized the contents of the list and the application form. But the widely research was done for students to read and do not read. Because the list was intended to recommend even though perceived by some groups mandatory. The aim of this study was to determine the status of books' reading in selection of 100 Basic Literary Works. For this purpose, the questionnaire is completed to 1978 the first stage high school students in 20 provinces, 29 schools. Findings are established using students' answers to the survey frequency (f) and percentage (%) values. According to the results of research works most read as follows: Pinocchio, Keloglan Tales, Dede Korkut Stories, Nasreddin Hodja Stories, Around the World in 80 Days, Alice in Wonderland, Heidi, Peter Pan, La Fontaine, Featured, The Three Musketeers, Pollyanna. According to the students participating in the survey responses it has been observed Works most be read by the students and be read with pleasure and curiosity are parallel to each other. It was determined that the most widely read translation works are novel type and the most widely read local works are tale type.

Key Words: Reading, the habit of reading, 100 basic literary works.

GİRİŞ

Çocuklar için okumanın dil gelişimine, sosyal ve kültürel gelişime katkısı yadsınamaz. Okul çağında okuma, anlamamanın, kavramanın ve diğer öğrenmelerin temelini oluşturur. Öğrenciler, okuma sayesinde dünya ve hayat hakkında birtakım duygu ve düşünceler geliştirerek kendilerini ve çevrelerini anlamayı, tutum ve davranışlarını yönlendirmeyi öğrenebilirler. Okumayı alışkanlık hâline getirdiklerinde duyuşsal ve bilişsel açıdan kendilerini daha iyi bir şekilde geliştirebilmenin önündeki engelleri kaldırabilirler.

Okuma alışkanlığı, kişilerin okumayı öğrendikten sonra bu eylemi zevkle yapmalarını sağlamak için kazanmaları gereken önemli bir beceridir. Bireyin bir gereksinim olarak algılaması sonucu oluşan okuma eylemini, yaşam boyu sürekli ve düzenli biçimde gerçekleştirmesi şeklinde tanımlanmaktadır (Tanju, 2010: 31). Okumanın bir alışkanlık hâline gelmesi, onun bir ihtiyaç olarak hissedilmesine bağlıdır. (Özbay, 2010). Bireyin okumayı bir gereksinim olarak algılaması ve alışkanlık haline getirmesi erken yaşlarda olması gereken bir durumdur. Bu olgunun gerçekleşmesi ise ağırlıklı olarak aileye bağlıdır.

Çocukların ve gençlerin kitapla tanışmasında ve okuma alışkanlığı kazanmasında önemli unsurlardan biri çocuk ve gençlik edebiyatıdır. Sever'e (2003: 9) göre "çocuk ve gençlik edebiyatı, çocuk ve gençlerin dil gelişimini ve

anlama düzeylerine uygun olarak duygu ve düşünce dünyalarını sanatsal niteliği olan dilsel ve görsel iletilerle zenginleştiren, beğeni düzeylerini yükselten ve geliştiren ürünlerin genel adıdır.” Çocukların ve gençlerin bu ürünleri okuyarak kendi beğenileri geliştikçe ve okuma isteği duydukça okuma alışkanlığının gelişeceği beklenebilir. “Dil, edebiyat, sanat ve estetik değeri taşıyan ve iyi okur, duyarlı birey yetiştirmeyi amaçlayan çocuk kitapları, çocuklukta; dinleme, okuma, yazma, düşünme ve eleştiri kültürü edinme süreçlerinde etkili uyaranlardır.” (Şirin, 2007). Bunlara ek olarak çocuk ve gençlik kitaplarının; öğrencilerin bireysel, milli ve evrensel birtakım değerleri fark edebilmesinde, karakter geliştirebilmesinde önemli birer kaynak durumunda olduğunu belirtmek gerekir.

Ülkelerin gelişmişlik düzeyi karşılaştırılırken toplumun okuryazarlık durumu, kitap/gazete ve dergi satış rakamları gibi ölçütlere de bakılır. (Acat, Demiral, Arın, 2008: 282). Dökmen (1994: 34), okuyucunun ne tür yayımlar okuduğu, ne sıklıkla okuduğu, hangi türleri ne oranda okuduğu, bir seferde aralıksız ne kadar okuyabildiği gibi unsurların okuma alışkanlığını tanımlamada kullanılabilen ölçütler olduğunu vurgulamaktadır. Bu ölçütler bir araya geldiğinde kişinin okuma alışkanlığının ne durumda olduğu belirlenebilir. Farklı ölçütler kullanılarak konusu okuma eğitimi, okuma alışkanlığı, kütüphanelerin kullanımı olan ve sonuçta “Türkiye’de gençler yeterince kitap okumamakta ya da nitelikli okuma gerçekleştirememektedir.” ana fikrine ulaşan birçok araştırma yapılmıştır (Soysal, 1988; Dökmen, 1990; Özen, 2001; Yılmaz, 2002; Şirin, 2006; Topçu, 2007; Arıcı, 2008; Acat, Demiral, Arın, 2008; Ungan, 2008; Çetin, Karaata, 2010; Arıcan; Yılmaz, 2010; Tanju, 2010). Bu araştırmalar, eğitim çevrelerinde öteden beri dillendirilen Türkiye’de okuma alışkanlığının genelde ‘istenilen düzeyde olmadığı’, özelde ise çocukların ve gençlerin ‘okuma alışkanlığının olmadığı’ yönündeki fikri desteklemektedir. Bu bağlamda çocukların ve gençlerin yeterince kitap okumadıkları, okuma alışkanlıklarının olmadığı ya da az olduğu baştan kabul edilen bir yargı hâline geldiği söylenebilir.

Öğrencilerin ders kitabı dışında fazla kitap okumamalarının sebepleri olarak televizyon ve dijital araçlar (dijital oyun, internet vs.) gösterilebilir. Ancak genel okuma alışkanlığının az olması, bu durumun eğitim sisteminin temel sorunlarından birisi olduğunu ve öğrencilerin okumaya teşvik edilmelerinin gerekli olduğunu düşündürmektedir. Bu temel soruna temel çare olarak öğrencilere okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandırmaya yönelik MEB’in 2004 ve 2005 yıllarında ortaöğretim ve ilköğretim öğrencilerine okumayı tavsiye ettiği 100 temel eser seçkileri önemli bir adım olarak değerlendirilebilir. Ancak MEB tarafından hem ortaöğretim öğrencilerine hem de ilköğretim öğrencilerine tavsiye edilmek üzere 100 temel esere kitap seçimi çalışmaları

başlanıldığından itibaren eğitim ve bilim çevrelerinde tartışmalar başlamış, kitaplar kamuoyuna duyurulduktan sonra da eleştiriler çoğalmıştır. Eleştiriler (100 Temel Eser Raporu, Eğitim Sen Raporu, Yılmaz 2005, Hızlan 2006, Şirin 2006, Neydim 2006a, 2006b, Dilidüzgün 2006, Sever 2006, , 2007, Okur 2007, Baş 2011) şöyle özetlenebilir:

1. *İsim ve hazırlık ile ilgili eleştiriler*: Seçkinin adının başında yer alan kitap sayısının “100” ile sınırlandırılması, “temel” kavramı (Seçkideki kitaplar klasik özelliği taşımadığına dair görüşler vardır.) ve hazırlık aşamasında komisyona alınan kişilerin değişmesi ve her kesimden kişinin seçilmemesi eleştiri konusu olmuştur.
2. *Yazar temelli eleştiriler*: Ölmüş yazarların eserlerine yer verilip yaşayan yazarların eserleri seçkiye alınmamıştır. Dolayısıyla telifi olan eserler, seçkiye alınmayarak bir haksızlık yapıldığı düşünülmektedir.
3. *Eserler ile ilgili eleştiriler*: Yerli ve yabancı eserler eşit olarak seçilmemiştir. Ayrıca derlemelere yer verilmiştir. Bazı kitap içeriklerini günümüz çocukların ve gençlerin hayatına benzerlikler taşımamaktadır. Başka bir deyişle bu eserler eskide kalmıştır ve günümüz çocuklarının dil ve düşünce dünyasına uzaktır.

Yerli eserlerin sadeleştirme yoluyla edebi özelliklerinden uzaklaştığı ve edebi zevk taşımadığı yönünde eleştirilere rastlanmaktadır.

Seçme eserler (örneğin Mesnevi’den seçmeler) ve sipariş (seçme nitelikteki tekerleme, atasözü, deyim, türkü) usulü yayımlanan kitaplarda bir sınırlama yoktur. Bu unsurların yanında bu tür seçme derlemelerin siyaset ve inanç açısından kötüye kullanılabilceği endişesi söz konusudur.

4. *Çeviri eserler ile ilgili eleştiriler*: Çeviri kitaplarda dil ve içerik hataları vardır. Çeviri eserlerdeki tutarsızlıklar (telif sorunu olmadığı için birçok yayınevi tarafından basılması, sayfa sayılarının değişmesi, bazılarının özet olması vs.) göze çarpmaktadır.
5. *Yayınevleriyle ilgili eleştiriler*: Bu seçkiyi basan ve dağıtan yayınevlerinin kazancı artacaktır. Dolayısıyla bir haksız rekabet durumu vardır. Bazı yayınevlerinin özet kitapları basması, bunların alıcı bulması seçkiyi amacından saptırmaktadır. Seçkide yer alan çoğu kitapları basan ve dağıtan yayınevleri tarafından maliyet ve satış kaygıları sebebiyle baskı kalitesi düşüktür.
6. *Öğrenci temelli eleştiriler*: Dil ve içerik açısından çocukların duyu ve düşünce sağlığını bozabilecek eserlere yer verilmiştir (Keloğlan, Gulyabani, Tiryaki Sözleri vs.). Bazı kitapların dili çocuğun seviyesine uygun değildir. Ayrıca çocukların duyuşsal ve bilişsel gelişimine uygunluğu tartışmalıdır. Yaş ve sınıf (birinci sınıftan sekizinci sınıfa

kadar) farkının belirtilmemesi öğrencilerin kitap seçimini zorlaştırmaktadır.

Öğrencilerin farklı internet sitelerinden kitapların özetini ya da kitapların içeriğiyle ilgili geniş bilgi edinebileceği ile ilgili varsayımlar öne sürülmektedir.

7. *Öğretmen temelli eleştiriler*: Öğretmenlerin genelgeyi talimat ve yönlendirme biçiminde algılayarak öğrenciye sürekli seçkide yer alan kitapları ödev olarak verdiği/vereceği düşünülmektedir. Ayrıca öğretmenlerin farklı sınıflara aynı kitapları vermesi ve çocukların aynı kitabı üç dört kere okuyabileceği öngörülerine rastlanmaktadır.
8. *Özgürlükleri kısıtlama temelli eleştiriler*: Tek tip insan yetiştirme endişesi (bunun karşısında ortak bir kültüre sahip olunacağı görüşü de vardır) öne çıkmaktadır. Ayrıca öğretmen, öğrenci ve velilerin kitap seçme özgürlüğünün kısıtlandığı yönünde eleştirilere rastlanmaktadır.
9. *Siyaset ve din temelli eleştiriler*: Siyasi ve dini (çeviri eserlere İslami unsurlar katılması, bazı yabancı kitapların derin yapıda Hristiyan misyonerliği özelliği taşıması) unsurların eğitim durumlarını etkileyebileceği yönünde eleştiriler vardır.

Seçki hakkındaki tartışmalar ve eleştiriler daha da genişletilebilir. Ancak eğitim açısından önemli olan MEB'in bu seçkiyi yayınladığı genelgede belirtilen eserleri 5-8. sınıf öğrencilerinin okumaları ve okuma alışkanlığı kazanmalarındır.

Problem

Yukarıda söz konusu edilen durumlar ışığında MEB'in 2005 yılında yayınladığı genelgede belirtilen "öğrencilerin okuma alışkanlığı kazanmalarını sağlamak" amacının gerçekleşip gerçekleşmediği ya da öğrencilerin seçkideki kitapları okuyup okumadığıyla ilgili geniş çapta bir araştırmaya rastlanmamıştır. Öğrencilerin kitapları okuyup okumadıkları ve okuma alışkanlığı kazanıp kazanmadıkları merak konusudur.

Bu araştırmada 100 temel eser içerisinde öğrencilerin hangi kitapları okuduklarını, hangi kitaplardan zevk aldıklarını belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaçla ilköğretimi bitirmiş olan ve 2012-2013 öğretim yılında ortaöğretime başlayan lise birinci sınıf öğrencilerinin ilköğretimde karşılaştıkları ilköğretim 100 temel eser ile ilgili anket sorularına verdikleri cevaplara göre birtakım bilgiler edinilmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda "İlköğretimi bitiren ve ortaöğretime geçen öğrenciler 100 temel eserden hangi kitapları okumuşlardır?" sorusu araştırmanın problem cümlesini teşkil etmektedir. Araştırmadaki alt

problemler; örneklem grubunu teşkil eden öğrenciler tarafından verilecek cevaplar doğrultusunda;

1. 100 temel eser seçkisinde en fazla okunan kitaplar nelerdir?
2. 100 temel eser seçkisinde en çok okunan yerli eserler nelerdir?
3. 100 temel eser seçkisinde en çok okunan çeviri eserler nelerdir?
4. 100 temel eser seçkisinde en fazla okunan türler nelerdir?
5. 100 temel eser seçkisinde en fazla zevk alarak okunan kitaplar nelerdir?
6. 100 temel eser seçkisinde yer alan kitaplar öğrencilere ödev olarak mı verilmiştir, önerilmiş midir?
7. Öğrencilerin 100 temel eser seçkisinden okudukları kitaplar onlara okuma alışkanlığı kazandırmış mıdır?
şeklinde sıralanabilir.

Araştırmanın Önemi

Girişte de ifade edildiği gibi okuma alışkanlığıyla ilgili birçok araştırma yapılmış, hatta 100 temel eser ile ilgili bir rapor yayımlanmıştır. Ancak öğrencilerin 100 temel eseri okumasıyla ilgili kapsamlı bir araştırma bulunmamaktadır. Bu çalışmada örneklemin toplandığı şehir (20 il), okul (29), okul türü (13) ve örneklem (1978) sayılarının dikkate değer olduğu düşünülmektedir. Bu bakımdan araştırma ile ortaya çıkan durumla ilgili olarak benzer durumların anlaşılmasına yönelik örnekler ve durumlar oluşturması beklenmektedir.

Varsayımlar

Örnekleme oluşturan öğrencilerin, yöneltilen soruları, ciddi ve samimi olarak severek ve isteyerek cevapladıkları varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

Araştırma 2012-2013 öğretim yılında 20 ildeki (Adana, Aksaray, Ankara, Antalya, Diyarbakır, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kars, Kocaeli, Konya, Malatya, Mersin, Ordu, Samsun, Siirt, Sivas, Tekirdağ, Trabzon, Van) 29 okulda 13 lise türünde [Düz lise (12), Anadolu lisesi (3), imam hatip lisesi (2), teknik ve endüstri meslek lisesi (1), çok programlı lise (2), güzel sanatlar lisesi (2), kız meslek lisesi (1), Anadolu öğretmen lisesi (1), turizm ve otelcilik lisesi (1), Anadolu teknik lise (1), endüstri meslek lisesi (1), Anadolu ticaret meslek lisesi (1), fen lisesi (1)] 1978 dokuzuncu sınıf öğrencisinin anket sorularına

verdikleri cevaplarla sınırlanmaktadır. Örneklem grubunun lise birinci sınıftan seçilmesinin sebebi öğrencilerin ilköğretimi bitirmiş olmasıdır. Başka bir deyişle ilköğretim 100 temel eseri okuyan öğrenciler, ilköğretimi henüz bitirdiği için lise 1. sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin çözümlenmesi yer almaktadır.

Araştırmanın modeli

Araştırma tarama modellerinden kesitsel tarama modeline uygun olarak yürütülmüştür. Araştırmada veriler, lise 1. sınıf öğrencilerinin 100 temel esere yönelik ilgi, algı ve düşüncelerinin belirlenmesi amacıyla geliştirilen anket aracılığıyla bir defada uygulanarak elde edilmiştir.

Evren ve örneklem

Araştırmanın evrenini 2011-2012 öğretim yılında ilköğretim 8. Sınıfında öğrenim görerek mezun olmuş ve 2012-2013 öğretim yılında lise 1. Sınıfta öğrenim görmekte olan toplam 1.443.792 öğrenci oluşturmaktadır (Milli Eğitim İstatistikleri, 2013). Evrendeki toplam kişi sayısı 500.000'in üzerinde olduğundan bu evren için örneklem büyüklüğü .02 sapma miktarı ve .05 hata payında 2.390 kişidir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2011). Bu yönüyle araştırma kapsamına toplam 2.400 öğrenciye anket ulaştırılması planlanmıştır. Anketlerin Türkiye çapında temsil gücü olabilmesi için TÜİK'in 2. düzey istatistiki bölge birimleri sınıflamasındaki (İBSS) 26 bölge dikkate alınarak 20 ildeki farklı lise türlerinden 2.400 öğrenciye anket gönderilmiştir. Bu anketlerden yaklaşık 2.000 tanesi geri dönmüş ve bunlardan 1978 tanesi araştırma kapsamında kullanılabilir nitelikte görülerek veri setine dahil edilmiştir.

Verilerin toplanması

Araştırmanın verilerini toplamak amacıyla geliştirilen anketler, Türkiye'yi temsil etme özelliğine sahip TÜİK'in 2. düzey istatistiki bölge birimleri sınıflamasındaki (İBSS) 26 bölgeden yirmi ildeki farklı lise türlerine,

irtibata geçilen öğretmen ve idareciler aracılığıyla posta yoluyla gönderilmiştir. Özellikle Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenleri, Türk Dili veya Türk Edebiyatı derslerinde bir ders saatini ayırarak öğrencilerin ilgili anketi sağlıklı şekilde doldurmalarını gerçekleştirmişlerdir. Doldurulan anketler tekrar posta yoluyla araştırmacılara ulaştırılmıştır.

Veri toplama aracı

Araştırmada kullanılan ve öğrencilerin 100 temel esere yönelik ilgi, algı ve düşüncelerini belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından anket geliştirilmiştir. Anket 5 bölümden oluşmaktadır. Anketin birinci ve ikinci bölümü, demografik özelliklerle ilgili bilgilerin alındığı cinsiyet, en sevdiği üç ders ve ayda okuduğu kitap sayısı ve satın almadan okudukları kitapları nereden temin ettiklerine dair sorulardan oluşmaktadır. Üçüncü bölümde Yüz temel esere ait liste verilerek bu eserleri okuyup okumadıkları, okumuşlarsa hangi sınıfta okudukları ve hatırlıyorlarsa yazar isimlerini yazmaları istenmiştir. Dördüncü bölüm, kitap okumaya ve yüz temel esere yönelik düşüncülerini ifade edecek likert tipi maddelerden oluşmaktadır. Beşinci bölüm ise yüz temel eser ile ilgili düşünceleri ifade edecek boşluk doldurma sorularından oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracının geçerlilik çalışmaları kapsamında çocuk edebiyatı, Türkçe öğretimi ve eğitim alanında üçer uzmandan görüş alınmıştır. Uzman görüşü kapsamında görünüş ve içerik geçerliği ile ilgili dönütler alınarak düzeltmeler yapılarak ankete son hali verilmiştir.

Verilerin çözümlenmesi

Araştırmada verilerin çözümlenmesi aşamasında yüzde, frekans analizleri yapılmıştır. Araştırmada SPSS 20 Paket programı kullanılmıştır.

BULGULAR

İlköğretim 100 Temel Eser Seçkinde Öğrencilerin En Fazla Okudukları Kitaplar

Araştırmaya katılan öğrencilerin cevaplarının değerlendirilmesi sonucu 100 temel eser seçkinde yer alan ve en fazla okunduğu tespit edilen 30 kitap tablo 1’de verilmiştir:

Tablo 1: *En Fazla Okunan 30 Kitap*

Sıra	Kitap adı	f	%
1	Pinokyo	1320	66,7
2	Keloğlan Masalları	1283	64,9
3	Dede Korkut Hikâyeleri	1248	63,1
4	Nasreddin Hoca Hikâyeleri	1139	57,6
5	80 Günde Devr-i Âlem	1137	57,5
6	Robin Hood	1132	57,2
7	Alice Harikalar Ülkesinde	1094	55,3
8	Heidi	1073	54,2
9	Peter Pan	1061	53,6
10	La Fontaine'den Seçmeler	1018	51,5
11	Üç Silahşörler	1009	51
12	Pollyanna	1008	51
13	Yalnız Efe	960	48,5
14	Ezop Masalları	933	47,2
15	Define Adası	901	45,6
16	İnsan Ne İle Yaşar	860	43,5
17	Falaka	853	43,1
18	Gülliver'in Gezileri	824	41,7
19	Oliver Twist	820	41,6
20	Tom Sawyer	706	35,7
21	Mutlu Prens	644	32,6
22	Andersen Masalları	633	32
23	Billur Köşk Masalları	498	25,2
24	Değirmenimden Mektuplar	498	25,2
25	Vatan Yahut Silistre	490	24,8
26	Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikâyeler	484	24,5
27	Altın Işık	428	21,6
28	Şeker Portakalı	423	21,4
29	Ömer'in Çocukluğu	418	21,1
30	Şermin	389	19,7

Tablo 1 incelendiğinde örneklem grubunun yarısından fazlasının okuduğu kitaplar sırasıyla Pinokyo, Keloğlan Masalları, Dede Korkut Hikâyeleri, Nasreddin Hoca Hikâyeleri, 80 Günde Devr-i Âlem, Alice Harikalar Ülkesinde, Heidi, Peter Pan, La Fontaine'den Seçmeler, Üç Silahşörlere, Polyanna olduğu görülmektedir.

İlk on iki kitabın sadece üçünün yerli (Keloğlan, Dede Korkut, Nasreddin Hoca Hikâyeleri), dokuzunun yabancı (çeviri) eseridir.

İlk 12 eserin 8'i roman, 1'i masal 1'i fabl, 1'i hikâye, 1 fıkra kitabıdır.

İlköğretim 100 Temel Eser Seçkinde En Fazla Okunan Yerli Eserler

Araştırmaya katılan öğrencilerin cevaplarının değerlendirilmesi sonucu 100 temel eser seçkindeki en fazla okunan 15 yerli kitap tablo 2'de verilmiştir:

Tablo 2: *En Fazla Okunan 15 Yerli Kitap*

sıra	Kitap adı	f	%
1	Keloğlan Masalları	1283	64,9
2	Dede Korkut Hikâyeleri	1248	63,1
3	Nasreddin Hoca Hikâyeleri	1139	57,6
4	Yalnız Efe	960	48,5
5	Falaka	853	43,1
6	Billur Köşk Masalları	498	25,2
7	Vatan Yahut Silistre	490	24,8
8	Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikâyeler	484	24,5
9	Altın Işık	428	21,6
10	Ömer'in Çocukluğu	418	21,1
11	Şermin	389	19,7
12	Bir Küçük Osmancık Vardı	312	15,8
13	Eşref Saati	304	15,4
14	Çocuk Şiirleri	257	13
15	Evvel Zaman İçinde	238	12

Tablo 2 incelendiğinde örneklem grubunu teşkil eden öğrencilerin okuduğu yerli eserler içinde ilk beş kitap sırasıyla Keloğlan Masalları, Dede Korkut Hikâyeleri, Nasreddin Hoca Hikâyeleri, Yalnız Efe ve Falaka olduğu görülmektedir. Yerli eserler içinde ilk on kitapta sözlü geleneğe ait masal ya da

masalsı kitapların (Keloğlan Masalları, Dede Korkut Hikâyeleri, Nasreddin Hoca Hikâyeleri, Billur Köşk Masalları, Mevlânâ'nın Mesnevisinden Seçme Hikâyeler, Altın Işık) okunma sıklığının fazla olması dikkat çekici olsa da beklenen bir durumdur. Çünkü bu tür (masalsı) metinler 5.-8. sınıf (10-14yaş grubu) öğrencilerinin duygu ve düşünce dünyasına hitap eden özellikler taşımaktadır.

İlköğretim 100 Temel Eser Seçkinde En Fazla Okunan Çeviri Eserler

Araştırmaya katılan öğrencilerin cevaplarının değerlendirilmesi sonucu 100 temel eser seçkindeki en fazla okunan 15 çeviri kitap tablo 3'te verilmiştir:

Tablo 3: *En Fazla Okunan 15 Çeviri Kitap*

sıra	Kitap adı	f	%
1	Pinokyo	1320	66,7
2	80 Günde Devr-i Âlem	1137	57,5
3	Robin Hood	1132	57,2
4	Alice Harikalar Ülkesinde	1094	55,3
5	Heidi	1073	54,2
6	Peter Pan	1061	53,6
7	La Fontaine'den Seçmeler	1018	51,5
8	Üç Silahşörler	1009	51
9	Pollyanna	1008	51
10	Ezop Masalları	933	47,2
11	Defîne Adası	901	45,6
12	İnsan Ne İle Yaşar	860	43,5
13	Gülliver'in Gezileri	824	41,7
14	Oliver Twist	820	41,6
15	Mutlu Prens	644	32,6

Tablo 3 incelendiğinde örneklem grubunu teşkil eden öğrencilerin okuduğu çeviri eserler içinde ilk beş kitap sırasıyla Pinokyo, 80 Günde Devr-i Âlem, Robin Hood, Alice Harikalar Ülkesinde ve Heidi olduğu görülmektedir. En çok okunan 15 çeviri eser içerisinde La Fontaine'den Seçmeler, Ezop

Masalları ve Mutlu Prens dışındakiler çocuk romanıdır ve genellikle maceranın ön plana çıktığı eserlerdir. Listenin başında olan eserlerin aynı zamanda birer çizgi film olması da bu eserlerde okunma merakı uyandırmıştır. Çocuklar daha önce ilgiyle izledikleri çizgi film karakterlerinin kitaplarını da merak edip okuma gereği duymuşlardır.

İlköğretim 100 Temel Eser Seçkinde En Fazla Okunan Türler

Araştırmaya katılan öğrencilerin cevaplarının değerlendirilmesi sonucu 100 temel eser seçkindeki en fazla okunan 30 kitap değerlendirilerek bunların türleri tablo 4’te verilmiştir:

Tablo 4: *En Fazla Okunan Türler*

sıra	tür	f
1	roman	14
2	masal	7
3	hikâye	4
4	anı	2
5	şiiir	2
6	tiyatro	1
7	toplam	30

En çok okunan otuz kitapta ilk sırada roman türü gelmektedir (Pinokyo, 80 Günde Devr-i Âlem, Robin Hood, Alice Harikalar Ülkesinde, Heidi, Peter Pan, Üç Silahşörler, Pollyanna, Define Adası, İnsan Ne ile Yaşar, Gülliver’in Gezileri, Oliver Twist, Tom Sawyer, Şeker Portakalı). En çok okunan ikinci tür masaldır (Keloğlan Masalları, La Fontaine’den Seçmeler, Ezop Masalları, Mutlu Prens, Andersen Masalları, Billur Köşk Masalları, Altın Işık).en fazla okunan üçüncü tür ise hikâye kitaplarıdır (Dede Korkut Hikâyeleri, Yalnız Efe, Değirmenimden Mektuplar, Mesnevi- Seçme Hikâyeler). Diğer türler ise anı (Falaka, Ömer’in Çocukluğu) şiiir (Nasreddin Hoca Hikâyeleri, Şermin), tiyatrodur (Vatan Yahut Silistre).

İlköğretim 100 Temel Eser Seçkinde Zevk Alarak Okunan Kitaplar

Araştırmaya katılan öğrencilerin ankette yer alan açık uçlu “İlköğretim 100 temel eser serisinden okuyup da en çok zevk aldığım kitap...” sorusuna verdikleri cevapların değerlendirilmesi sonucu 100 temel eser seçkindeki en fazla belirtilen 30 kitap tablo 5’te verilmiştir:

Tablo 5: *Zevk Alarak Okunan Kitaplar*

sıra	Kitap adı	f	%
1	Keloğlan Masalları	100	5,05
2	80 Günde Devr-i Alem	93	4,7
3	İnsan Ne ile Yaşar	92	4,65
4	Nasreddin Hoca Hikâyeleri	85	4,3
5	Sol Ayağım	80	4,04
6	Şeker Portakalı	69	3,49
7	Pinokyo	61	3,08
8	Heidi	59	2,98
9	Robin Hood	53	2,68
10	Dede Korkut Hikâyeleri	47	2,37
11	Pollyanna	43	2,17
12	Ezop Masalları	42	2,12
13	Define Adası	41	2,07
14	Üç Silahşörler	40	2,02
15	Alice Harikalar Ülkesinde	35	1,77
16	Yalnız Efe	33	1,67
17	Bir Küçük Osmancık Vardı	32	1,62
18	La Fontaine'den Seçmeler	31	1,57
19	Mutlu Prens	29	1,47
20	OliverTwist	24	1,21
21	Falaka	23	1,16
22	Gülliver'in Gezileri	23	1,16
23	Peter Pan	23	1,16
24	TomSawyer	22	1,11
25	Vatan Yahut Silistre	21	1,06
26	Uçan Sınıf	18	0,91
27	Billur Köşk Masalları	17	0,86
28	Yaşlı Adam ve Deniz	17	0,86
29	Osmancık	15	0,76
30	Beyaz Yele	14	0,71

Tablo 5 incelendiğinde zevk alınarak okunan Keloğlan Masalları, 80 Günde Devr-i Âlem, İnsan Ne ile Yaşar, Nasreddin Hoca Hikâyeleri, Sol Ayağım adlı eserlerin ilk beşte yer aldığı görülmektedir. Tablo 1 ve tablo 5 karşılaştırıldığında genel bir ifade ile araştırmaya katılan öğrencilerin çok okudukları kitaplar ile zevk alarak okudukları kitaplar arasında bir paralellik olduğu söylenebilir. Tablo 1’de belirtilmeyen ve zevk alarak okunduğu belirtilen 6 kitapla ilgili şu sıralamayı da vermek gerekir: Sol Ayağım en fazla okunan 31. kitap (365; %18,5) iken zevk alarak okumada 5. sıradadır. Bir Küçük Osmancık Vardı en fazla okunan 33. kitap (312; %15,8) iken zevk alarak okumada 17. sıradadır. Uçan Sınıf en fazla okunan 47. kitap (149; %7,5) olmasına rağmen zevk alarak okumada 26. sıradadır. Yaşlı Adam ve Deniz en fazla okunan 37. Kitap (243; %12,3) iken zevk alarak okumada 28. sıradadır. Osmancık en fazla okunan 40. kitap (229; %11,6) olmasına rağmen zevk alarak okumada 29. sıradadır. Beyaz Yele en fazla okunan 32. kitap (316; %16) iken zevk alarak okumada 30. sıradadır.

İlköğretim 100 Temel Eser Seçkinde Merak Edilerek Okunan Kitaplar

Araştırmaya katılan öğrencilerin ankette yer alan açık uçlu “İlköğretim öğrencisiyken merak edip ilköğretim 100 temel eser serisinden ... adlı kitabı okudum.” sorusuna verdikleri cevapların değerlendirilmesi sonucu 100 temel eser seçkindeki en fazla belirtilen 30 kitap tablo 6’da verilmiştir:

Tablo 6: *Merak Edilerek Okunan Kitaplar*

sıra	Kitap adı	f	%
1	80 Günde Devr-i Âlem	138	6,97
2	İnsan Ne ile Yaşar	107	5,41
3	Sol Ayağım	75	3,79
4	Pinokyo	73	3,69
5	Dede Korkut Hikâyeleri	62	3,13
6	Robin Hood	55	2,78
7	Keloğlan Masalları	54	2,73
8	Pollyanna	54	2,73
9	Define Adası	52	2,63
10	Heidi	51	2,58
11	Vatan Yahut Silistre	49	2,48
12	Üç Silahşörler	48	2,43
13	Şeker Portakalı	47	2,37
14	Alice Harikalar Ülkesinde	41	2,07
15	Falaka	39	1,97
16	Yalnız Efe	38	1,92
17	Ezop Masalları	37	1,87
18	OliverTwist	35	1,77
19	Peter Pan	29	1,47
20	La Fontaine'den Seçmeler	28	1,41
21	Bir Küçük Osmancık Vardı	27	1,36
22	Mutlu Prens	26	1,31
23	Nasreddin Hoca Hikâyeleri	25	1,26
24	Değirmenimden Mektuplar	21	1,06
25	TomSawyer	19	0,96
26	Uçan Sınıf	17	0,86
27	Gülliver'in Gezileri	15	0,76
28	Osmancık	13	0,66
29	Billur Köşk Masalları	12	0,61
30	Yaşlı Adam ve Deniz	12	0,61

Tablo 6 incelendiğinde merak edilerek okunan, 80 Günde Devr-i Âlem, İnsan Ne ile Yaşar, Sol Ayağım, Pinokyo, Dede Korkut Hikâyeleri adlı eserlerin ilk beşte yer aldığı görülmektedir. Tablo 1 ve tablo 6 karşılaştırıldığında en fazla okunan kitapların çoğunun merak edilerek okunan kitaplar olduğunu söylemek mümkündür. Sol Ayağım en fazla okunan 31. kitap (365; %18,5) olmasına rağmen merak ederek okumada 3. sıradadır. Bir küçük Osmancık vardı en fazla okunan 33. kitap (312; %15,8) iken merak ederek okumada 21. sıradadır. Uçan Sınıf en fazla okunan 47. kitap (149; %7,5) olmasına rağmen merak ederek okumada 26. sıradadır. Yaşlı Adam ve Deniz en fazla okunan 37. kitap (243; %12,3) iken merak ederek okumada 28. sıradadır. Osmancık en fazla okunan 40. kitap (229; %11,6) olmasına rağmen merak ederek okumada 30. sıradadır.

İlköğretim 100 Temel Eserin Ödev Verilme, Önerilme Durumu

Araştırmaya katılan öğrencilerin ankette yer alan beşli likert tarzında işaretlemeleri istenen “İlköğretim öğrencisiyken 100 temel eser serisindeki kitapları okumamız önerildi.” maddesine verdikleri cevapların sıklık ve yüzdeler oranları tablo 7’de verilmiştir:

Tablo 7: İlköğretimde 100 Temel Eserin Önerilme Durumu

	f	%
Hiç katılmıyorum	255	12,9
Katılmıyorum	202	10,2
Kararsızım	270	13,7
Katılıyorum	308	15,6
Tamamen katılıyorum	865	43,7
Cevapsız	78	3,9
Toplam	1978	100

Tablo 7 incelendiğinde en fazla birikmenin tamamen katılıyorum seçeneğinde (%43,7) ve katılıyorum (%15,6) olduğu görülmektedir. Diğer seçeneklere cevap verme oranı birbirine yakındır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin ankette yer alan beşli likert tarzında işaretlemeleri istenen “İlköğretim öğrencisiyken 100 temel eser serisindeki kitaplar okumamız için ödev verildi.” maddesine verdikleri cevapların sıklık ve yüzdeler oranları tablo 8’de verilmiştir:

Tablo 8: *İlköğretimde 100 Temel Eserin Ödev Verilme Durumu*

	f	%
Hiç katılmıyorum	814	41,2
Katılmıyorum	259	13,1
Kararsızım	271	13,7
Katılıyorum	188	9,5
Tamamen katılıyorum	296	15,0
Cevapsız	150	7,6
Toplam	1978	100

Tablo 8 incelendiğinde en fazla birikmenin “hiç katılmıyorum” seçeneğinde (%41,2) olduğu görülmektedir. Diğer seçeneklere cevap verme oranı birbirine yakın gözükmektedir.

İlköğretim 100 Temel Eserin Okuma Alışkanlığına Katkı Durumu

Araştırmaya katılan öğrencilerin ankette yer alan beşli likert tarzında işaretlemeleri istenen “İlköğretim 100 Temel eser serisindeki kitapları okumamla okuma alışkanlığım arttı.” maddesine verdikleri cevapların sıklık ve yüzdelik oranları tablo 9’da verilmiştir:

Tablo 9: *100 Temel Eserin Okuma Alışkanlığına Katkı Durumu*

Hiç katılmıyorum	391	19,8
Katılmıyorum	374	18,9
Kararsızım	423	21,4
Katılıyorum	321	16,2
Tamamen katılıyorum	381	19,3
Cevapsız	88	4,4
Toplam	1978	100

Tablo 9 incelendiğinde beş seçeneğe verilen cevapların birbirine yakın oranlarda biriktiği görülmektedir. Katılım grubunu oluşturan öğrencilerin bu soruya verdiği yanıtlardan hareketle 100 temel eser seçkisinden kitap okumanın, okuma alışkanlığına etkisinin göreceli olduğu söylenebilir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bulgulardan hareketle 1978 öğrencinin verdiği cevaplara göre ankette yer alan 88 eserin toplam okunma sıklığı 32521 olarak saptanmıştır. Bu durumda katılım grubunun 100 temel eser seçkisinden okuduğu kitap ortalamasınının 16 olduğu görülür. Yani örneklem grubunu oluşturan öğrenciler ilköğretim 100 temel eser seçkisinden okuduğunu belirttikleri kitaplar dikkate alındığında bir öğrencinin ortalama 16 kitap okuduğu sonucuna ulaşılabilir. Bu sonuca göre, listedeki eserlerin zorlama ya da ödev yoluyla okutturulma değil de tavsiye yoluyla okutturulduğu, tavsiyenin de öğrenciler tarafından düşük bir oranda dikkate alındığı (okunma oranı %18) söylenebilir.

100 temel eser seçkisinde yerli eserin okunma sıklığı 13552, çeviri eserlerin okunma sıklığı 18969'dur. Toplamda yerli eserlerin okunma oranı ortalama %42, çeviri eserlerin okunma oranı ortalama %58'dir. Bu bulguya göre öğrencilerin yerli eserlerden ziyade çeviri eserleri okumayı tercih ettikleri görülmektedir.

Çalışmada ilköğretimi (ortaokul) bitiren öğrencilerin en çok okuduğu eserlerin Pinokyo, Keloğlan Masalları, Dede Korkut Hikâyeleri, Nasreddin Hoca Hikâyeleri, 80 Günde Devr-i Âlem, Alice Harikalar Ülkesinde, Heidi, Peter Pan, La Fontaine'den Seçmeler, Üç Silahşörler, Polyanna olduğu belirlenmiştir. Ayrıca zevk olarak (beğenerek) okudukları kitapların ise Keloğlan Masalları, 80 Günde Devr-i Âlem, İnsan Ne ile Yaşar, Nasreddin Hoca Hikâyeleri, Sol Ayağım, Şeker Portakalı, Pinokyo, Heidi, Robin Hood, Dede Korkut Hikâyeleri, Polyanna olduğu belirlenmiştir. Bu bulguya benzer şekilde Duran ve Sezgin (2012) tarafından 4 ve 5. sınıfa devam eden 315 öğrenci üzerinde yapılan çalışmada öğrencilerin en beğendiği kitaplar sırasıyla Keloğlan Masalları, Nasreddin Hoca Fıkraları, Alice Harikalar Diyarında, Karagöz ve Hacivat, Polyanna, Peter Pan, Pinokyo, Robin Hood ve Heidi'dir. Bu bilgiden hareketle öğrencilerin beğendiği ve okuduğu kitaplar arasında bir paralellik olduğu görülmektedir.

Araştırmada ilköğretim 100 temel eser seçkisinde en çok okunan metin türü romandır. Can, Türkyılmaz, Karadeniz (2010) 8-12. sınıftaki 627 öğrenci üzerinde yaptıkları çalışmada ergenlik dönemindeki öğrencilerin sırasıyla en çok ders kitaplarını, romanları ve bulmaca dergilerini okumayı tercih ettikleri belirlenmiştir. Metin türü açısından yapılan bu bulgulardan hareketle genç okuyucuların roman türüne daha fazla ilgi duydukları söylenebilir.

Bu çalışmada 100 temel eser seçkisinde en çok okunan 30 kitap dikkate alındığında sadece iki şiir kitabı (serbest vezinli Nasreddin Hoca Hikâyeleri ve

La Fontaine'den Seçmeler) yer almaktadır. Yaman ve Süğümlü (2010) tarafından 353 öğrenci üzerinde yapılan araştırmada örneklem grubundaki öğrencilerden % 43'ünün şiir türündeki kitapları okumadığı tespit edilmiştir. Bu iki bulgudan hareketle öğrencilerin şiir türündeki kitaplara ilgi duymadığı söylenebilir.

Örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin ilköğretim 100 temel eser seçkisinde okuduğunu belirttikleri kitaplar içerisinde en çok okunan kitaplar ile zevk alarak ve merak ederek okudukları kitaplar arasında bir paralellik belirlenmiştir. Bu bulgulara dayanarak örneklem grubu öğrencilerinin verdikleri cevaplara göre ilköğretim 100 temel seçkisinde zevk alınan ve merak edilen kitapların en çok okunan kitaplar olduğu söylenebilir.

Örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin verdikleri cevaplara göre ilköğretim 100 temel eserin öğrencilere daha çok önerildiği, ödev vermenin daha az olduğu söylenebilir. Çalışmanın giriş bölümünde belirtilen “öğretmenlerin seçkideki kitapları ödev olarak vereceği” eleştirisi çok kesin olmamakla birlikte daha çok önerildiği görülmektedir.

Örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin verdikleri cevaplara göre ilköğretim 100 temel eser seçkisinin öğrencilerin okuma alışkanlığı kazandırdığını ya da okuma alışkanlığını geliştirdiğini kesin olarak belirtmenin mümkün olmadığı anlaşılmaktadır.

ÖNERİLER

Bilindiği gibi 100 temel eser seçkileri belirlendiği tarihlerde eğitim sistemi ilköğretim ve ortaöğretim olarak iki gruba ayrılmakta idi. İçinde bulunulan an itibarıyla ilköğretim, ortaokul ve lise olarak ayrılmaktadır. MEB, yeni 100 temel eser seçkisi hazırlamayı uygun bulursa bazı durumları dikkate almalıdır:

Seçkinin adındaki 100 ibaresi kaldırılarak “temel eser” sayısı esnek tutulabilir. Eğitim sistemindeki yeni yapılanma dikkate alınarak eser listesi sınıf seviyeleri belirlenerek yeniden oluşturulmalıdır.

Bu çalışmadan hareketle daha geniş çaplı çalışmalar yapılarak okunmayan eserler listeden çıkarılmalıdır.

Listede yaşayan yazarlara ve/veya daha güncel eserlere yer verilmelidir.

Listedeki eserleri yayınlayan yayınevleri sıkı takip altında olmalı, gerekirse bu eserleri yayınlayan yayınevlerini onaylayan bir liste yayınlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- ACAT, B.; DEMİRAL, H.; ARIN, A. (2008) “Okuma Alışkanlığı Göstergelerine Göre İlköğretim Öğrencilerinin Durumları”, *Türkçe Öğretimi Kongresi (18-20 Mayıs 2008)*. MEB-Bahçeşehir Üniversitesi
- ARICI, A.F. (2008) “Okumayı Niye Sevmiyoruz: Üniversite Öğrencileriyle Mülakatlar”, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*: 5(10): 91-100
- BAŞ, B. (2011) “İlköğretim Yüz Temel Eserin Türkçe Dersi Öğretim Programındaki Temalar Açısından Analizi”, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (15): 175-200
- CAN, R.; TÜRKYILMAZ, M.; KARADENİZ A. (2010) “Ergenlik Dönemi Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıkları”, *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (3):1-21.
- Çocuk Vakfı (2009), 100 Temel Eser Raporu
<http://www.cocukvakfi.org.tr/Rapor/100temeleser.pdf> adresinden 05.09.2013 tarihinde erişilmiştir.
- DİLİDÜZGÜN, S. (2006) “Eğitim Gerçeği Açısından 100 Temel Eser Tartışmaları”, *Varlık* 112479: 23-26
- DÖKMEN, Ü. (1990). “Lise ve Üniversite Öğrencilerinin Okuma Becerileri, İlgileri, Okuma ve Kütüphane Kullanma Alışkanlıkları”, *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 23(2):395-418.
- DÖKMEN, Ü. (1994) *Okuma Becerisi İlgisi ve Alışkanlığı Üzerine Psiko-Sosyal Bir Araştırma*. İstanbul: MEB Yayınları
- DURAN, E.; SEZGİN. B. (2012) “İlköğretim 4 ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarının Ve İlgilerinin Belirlenmesi”, *Turkish Studies* 7 (4): 1649-1662
- Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası (2009). 100 Temel Eser Niçin Temel Eser Değil
http://www.egitimsen.org.tr/ekler/20f75018b14d3e3_ek.pdf?tipi=74&turu=X&s_ube=0 adresinden 03.09.2013 tarihinde erişilmiştir.
- HIZLAN, D. (2006) Tek Sahtekârlık Çeviri Değil <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=4957911&yazarid=4> adresinden 06.09.2013 tarihinde erişilmiştir.

- Milli Eğitim İstatistikleri (2013). Milli Eğitim İstatistikleri: Örgün Eğitim 2012-2013.
http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_orgun_egitim_2012_2013.pdf adresinden 03.09.2013 tarihinde erişilmiştir.
- NEYDİM, N. (2006/1). “Çocuk Edebiyatının Durumu ve 100 Temel Eser Üzerine”. *Varlık Dergisi*, 112479: 3-7.
- Neydim, N. (2006/2). “Masumiyetini Tamamen Kaybeden Seçki: 100 Temel Eser”. <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=197202> adresinden 03.09.2013 tarihinde erişilmiştir.
- OKUR, A. (2007). *Serbest Okuma Etkinliğinin Sözcük Öğretimi ve Kavram Gelişimine Etkisi (100 Temel Eser Örneğinde)*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- ÖZBAY, M. (2006). Okuma Eğitiminde Çevre Faktörü. *Eurasian Journal Of Educational Research*, 24: 161-170
- ÖZER Ö.Y.; DOĞAN, B. (2013). “İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Becerilerinin Kestirilmesinde Etkili Olan Değişkenlerin Belirlenmesi”, *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6 (4): 667-680
- SEVER, S. (2003) *Çocuk Ve Edebiyat*. Ankara: Kök Yayıncılık
- SEVER, S (2006) “Türkçe Öğretiminin Çözölemeyen Sorunları” *Varlık Dergisi*, 112479: 8-16
- SOYSAL, Ö. (1988) “Türkiye’de Gençlere Özgü Okuma Davranışları”, *Türk Kütüphaneciliği*, 2 (4): 151-158
- ŞAHİN, A. (2012) “İlköğretim 4 ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Kitap Okuma Alışkanlıklarının Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre İncelenmesi”. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 367-388.
- ŞİRİN, M. R. (2006) “Öğretmenim Kral Hâlâ Çıplak” <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=196638> adresinden 03.09.2013 tarihinde erişilmiştir.
- ŞİRİN, M. R. ve SOYLU, İ. (2003) *Okuyan Türkiye Ön Bilgi Raporu*, İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları
- ŞİRİN, M.R. (2007) *Çocuk Edebiyatına Eleştirel Bir Bakış*. Ankara: Kök Yayınları
- TANJU, E. H. (2010) “Çocuklarda Kitap Okuma Alışkanlığına Genel Bakış”, *Aile ve Toplum*, 6 (21): 30-39

- YAMAN, H.; Süğümlü, Ü. (2010) “İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Ders Dışı Kitap Okuma Alışkanlıkları”, *Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi* 18 (1): 291-306
- YILMAZ, B. (2002) “Bilgi-Toplum İlişkisi ve Türkiye”, *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 19 (2): 101-114
- YILMAZ, N. (2005). Yüz Temel Eser ve Yasak Elmalar http://www.radikal.com.tr/radikal2/100_temel_eser_ve_yasak_elmalar-872849 adresinden 03.09.2013 tarihinde erişilmiştir.
- YILMAZ, N. (2007) “100 Temelsiz Uygulama”, *100 Temel Eser Tartışması*. İstanbul: Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Yayınları.